

VII OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA ARCHIWISTÓW I HISTORYKÓW
„*Educare necesse est...* — kobieta w społeczeństwie
od średniowiecza do końca XX w.”
Warszawa, 19–20 września 2023 r.

19 września (wtorek)

Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego — Sala Kolumnowa
(ul. Krakowskie Przedmieście 26/28)

9.00–9.30 Rejestracja uczestników konferencji

9.30–10.00 OTWARCIE KONFERENCJI

**10.00–13.20 PANEL 1: ŹRÓDŁA ARCHIWALNE DOTYCZĄCE SYTUACJI I ROLI KOBIETY —
CHARAKTERYSTYKA ŹRÓDEŁ ORAZ MOŻLIWOŚCI ICH PRAKTYCZNEGO WYKORZYSTANIA**

10.00–10.15 Komunikacja i świadectwo — cyrkularze w Zakonie Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
— dr **Anna Laszuk** (Naczelną Dyrekcja Archiwów Państwowych)

10.15–10.30 Siedemnastowieczne archiwum kobiet. Rekonesans badawczy
— dr hab. **Halina Dudała**, prof. uczelni (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

10.30–10.45 „Kobieta zmienną jest...? Los kobiety w świetle listów bolszewickiego dygnitarza Wacława Strońskiego
z zasobu Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim — dr **Olga Gaidai** (Archiwum Państwowe w Piotrkowie
Trybunalskim, Uniwersytet Warszawski), dr **Tomasz Matuszek** (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim)

10.45–11.00 Materiały historyka archeologa Zofii Podkowińskiej z lat 1912–1970 w zasobie Archiwum
Państwowego w Warszawie — mgr **Anna Wajs** (Archiwum Państwowe w Warszawie)

11.00–11.15 Badaczki przeszłości i obserwatorki współczesności. Korespondencja Teresy Wąsowicz i Brygidy Kürbis
z Aleksandrem Gieysztozem (1951–1998) — prof. **Alicja Kulecka** (Uniwersytet Warszawski Wydział Historii)

11.15–11.30 Praca kobiet w Polsce Ludowej w świetle źródeł archiwalnych przechowywanych w Oddziale
Archiwum Państwowego w Międzyzdrojach. Perspektywy wykorzystania w edukacji szkolnej
— mgr **Krzysztof Szyszka** (Archiwum Państwowe w Szczecinie Oddział w Międzyzdrojach; Społeczna Szkoła
Podstawowa w Ładzinie)

11.30–11.45 PRZERWA (15 min.)

11.45–12.00 Fotografia prasowa jako źródło do badań nad propagowaną rolą kobiet wiejskich w Polsce
na przykładzie prac Grażyny Rutowskiej z lat 70. XX w. — mgr **Karolina Siewak** (Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej
w Warszawie)

12.00–12.15 Społeczne role kobiet z lat 60. i 70. XX w. na fotografiach Grażyny Rutowskiej
— mgr **Łukasz Karolewski** (Narodowe Archiwum Cyfrowe)

12.15–12.30 Źródła do działalności społecznej kobiet w pierwszej połowie XX w. w Archiwum Państwowym
w Bydgoszczy Oddziale w Inowrocławiu — dr **Dariusz Chyła** (Archiwum Państwowe w Bydgoszczy Oddział
w Inowrocławiu)

12.30–12.45 Dokumenty rzemieślnicze kobiet warszawskich w zasobie Archiwum Naukowego Muzeum Warszawy
— charakterystyka, udostępnianie i sposoby wykorzystania — dr **Rafał Radziwonka** (Muzeum Warszawy)

12.45–13.00 Kobiety znane i mniej znane. Źródła do badań biograficznych roli kobiet w historii Polski po 1918 r. w
zasobie Archiwum Akt Nowych w Warszawie — krótka charakterystyka — dr **Adam Grzegorz Dąbrowski** (Archiwum
Akt Nowych)

13.00–13.20 DYSKUSJA (20 minut)

13.20–14.00 PRZERWA (40 minut)

**14.00–16.00 PANEL 2: KOBIETA W SPOŁECZEŃSTWIE —
W RODZINIE, EDUKACJI, NAUCE, KULTURZE, POLITYCE I GOSPODARCE, NA POLU WALKI**

14.00–14.15 Matka Maria Cecylia Krasińska — kultura w klasztorach żeńskich od średniowiecza do XVII w.
— mgr **Wojciech Jerzy Górczyk** (Muzeum Romantyzmu w Opinogórze)

14.15–14.30 „Monument sławnej Krystyny królowej szwedzkiej wystawiony jest przy pierwszym słupie [...]”.
Cztery — nieświęte — kobiety pochowane w Bazylice Świętego Piotra na Watykanie.
— dr **Hubert Wajs** (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie)

14.30–14.45 W obronie godności najślabszych — szlachetnie niezłomna Maria Antonina Pobóg-Dmochowska
— dr **Agnieszka Skrzypek** SBDNP (Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce KUL)

14.45–15.00 Popadie, popówny i Przewielebne Panny. Kobiety w kręgu Cerkwi unickiej (greckokatolickiej)
w przedrozbiorowej Rzeczypospolitej — mgr **Witold Bobryk** (IV Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Stanisława
Żółkiewskiego w Siedlcach, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy)

15.00–15.15 Uczennice Szkoły Domowej Pracy Kobiet. Projekt nowoczesnej Polki według Jadwigi Zamoyskiej
— mgr **Julia Wesołowska** (Archiwum Państwowe w Poznaniu)

15.15–15.30 Maria Macieszyna — regionalistka w cieniu męża — dr **Marta Milewska** (Oddziałowe Biuro Badań
Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, Akademia Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie)

15.30–15.45 Działalność kobiet w małopolskim środowisku lokalnym w XIX i XX w. — dr hab. **Anna Pachowicz**,
prof. uczelni (Akademia Tarnowska w Tarnowie), dr hab. **Małgorzata Pachowicz**, prof. uczelni (Akademia Tarnowska
w Tarnowie)

15.45–16.00 DYSKUSJA

Link do transmisji obrad podczas **pierwszego dnia** konferencji:

meet.google.com/jkd-tmbq-kho

20 września (środa)

Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie
(ul. Świętojerska 9)

9.00–12.15 PANEL 2: KOBIETA W SPOŁECZEŃSTWIE — W RODZINIE, EDUKACJI, NAUCE, KULTURZE, POLITYCE I GOSPODARCE ORAZ NA POLU WALKI

9.00–9.15 Dolny Śląsk jest kobietą, czyli o możliwościach i rozwoju talentów pań z Dolnego Śląska — dr **Agnieszka May-Bednarz** (Jelenia Góra)

9.15–9.30 Kobieta jako urzędniczka w dwudziestoleciu międzywojennym na podstawie materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Kielcach — mgr **Iwona Pogorzelska**, mgr **Paulina Kaleta** (Archiwum Państwowe w Kielcach)

9.30–9.45 Kobiety w ewangelickiej służbie archiwalnej na przykładzie Śląskiego Centralnego Archiwum Ewangelickiego we Wrocławiu (1934–1945) — mgr **Anna Radziejewska** (Szkoła Doktorska Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie)

9.45–10.00 „Kobiety są prawdziwą duszą powstania” — kobiety w wybranych pamiętnikach ręką mężczyzn pisanych w okresie powstania styczniowego — **Piotr Maroński** (Muzeum Niepodległości w Warszawie)

10.00–10.15 Kobiety i służba w Wojsku Polskim (1939–1945). Wybrane aspekty — dr **Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk** (Wydział Badań i Edukacji Archiwalnej Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

10.15–10.30 PRZERWA (15 min.)

10.30–10.45 „Kobieta żydowska zapisała piękną kartę w dziejach Żydów podczas obecnej wojny światowej” — kobiety getta warszawskiego w opracowaniu Cecylii Słapakowej dla Oneg Szabat — **Lena Kasprzak** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk Historycznych)

10.45–11.00 Sanitariuszki, łączniczki i agentki — kobiety w partyzantce antykomunistycznej Północnego Mazowsza 1946–1956 — **Anna Śnieżko** (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie)

11.00–11.15 „Ja do Spółdzielni Produkcyjnej Wam nie przystąpię” — sprzeciw kobiet wobec kolektywizacji rolnictwa — dr **Katarzyna Florczyk** (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu)

11.15–11.30 Kobiety w robotniczym proteście 28 czerwca 1956 r. oraz w rewolucji węgierskiej. Wybrane przykłady — dr hab. **Rafał Reczek** (Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu)

11.30–11.45 „Ta kobieta ze wszech miar doskonała miewa swoje upory, jak słyszałem od ludzi pewnych”. Różne oblicza obcojęzycznych guwernantek wśród dziewcząt w czasach stanisławowskich — mgr **Jowita Janicka** (Uniwersytet Wrocławski, Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych)

11.45–12.15 DYSKUSJA (30 minut)

12.15–12.30 PRZERWA (15 min.)

12.30–15.45 PANEL 3: EDUKACYJNY POTENCJAŁ PROJEKTÓW PRZEDSTAWIAJĄCYCH POZYCJĘ KOBIECY W SPOŁECZEŃSTWIE — PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK

12.30–12.45 Kobiety w edukacji historycznej – analiza podstaw programowych i podręczników — mgr **Małgorzata Glinka** (Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie)

12.45–13.00 Niezwykłe Europejki z Mazowsza — projekt edukacyjny w szkole podstawowej — mgr **Joanna Leśnowolska** (Publiczna Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Dzieci w Przytyku)

13.00–13.15 Kobiety w edukacji w powiecie pułtuskim w pierwszej połowie XX w. na wybranych przykładach — mgr **Izabela Gierek** (Zespół Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego w Pułtusk)

13.15–13.30 Heroski w Warszawie — jak zmieniać świat, pozostając w cieniu — mgr **Jolanta Bidzińska** (Liceum Ogólnokształcące Integracyjne [przy Łazienkach Królewskich] w Warszawie)

13.30–14.15 PRZERWA (45 min.)

14.15–14.30 Janina Sieklicka — portret niezłomnej kobiety, która zmieniała lokalną społeczność — mgr **Marzena Kołakowska** (Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Ciechanowie, Szkoła Podstawowa w Czernicach Borowych), **Maria Nałęcz** (Szkoła Podstawowa w Czernicach Borowych)

14.30–14.45 Aleksandra Bąkowska — niestrudzona działaczka społeczna, tłumaczka, twórczyni szkół rolniczych w Gołotczyźnie — dr **Krzysztof Kacprzak** (Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie)

14.45–15.00 Dr Emilia Paderewska-Chrościcka — matka tysiąca dzieci — mgr **Zofia Zawadzka** (Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Warszawie)

15.00–15.15 Aniela Róża Godecka — nauczycielka, działaczka społeczna i sługa Boża — mgr **Karolina A. Bielawska** (Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Nadarzynie)

15.15–15.45 DYSKUSJA I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI

Link do transmisji obrad podczas **drugiego dnia** konferencji:

https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_NzNmNWE0N2MtMmU3MS00MjVhLWI3MGYtYWVjODkxYWRhNzNm%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%225a32446b-5972-4c29-a42c-87e27e8dbfb9%22%2c%22Oid%22%3a%221889c8d6-bd2e-48dd-b03f-6758ffe99e2f%22%7d